

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 63. ANUL XVII.

Telegraful este de două ori pe săptămână: joi și duminică. — Prenunțarea se face în Sabiu la expeditorul foiei pe afara la c. r. post, cu bani gași prin scrisori francate, adresate către expeditor. Prețurile prenumerării pentru Sabiu este pe an 7. fl. v. a. iar pe o jumătate de an 3. fl. v. a. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

Sabiu, în 10/22 August 1869.

Canalele din Monarchia pe un an 8 fl. era pe o jumătate de an 4 fl. v. a. Pentru principii și țări străine pe un an 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se plătesc pentru întreaga oră cu 7. cr. și pentru a doua oră cu 5. cr. și pentru a treia repetiție cu 3. cr. v. a.

Evenimente politice.

Dietele de dincolo de Lait'a se vor deschide la terminul alesu de țările respective. Tote se vor deschide între 12 și 23 Septembrie st. n.

Confiniele militare sunt de multu obiectu de desbateri serioase în cercurile competente. Cestiunea se vede acum ca a înaintatu binisioru, pentru ca cetimu în mai multe diuarie sciri diverse despre dens'a. Asiă cetimu, ca „Presse“ a primitu sciri telegrafice din Pest'a și din Agram despre disolverea regimentelor 5 și 6 (Varasdin-Kreutz și Varasdin-St. Georg.) și încorporarea ținuturilor acestor'a la Croația civile. Dăca conferam scirile din isvorele diverse, vedemu ca grabirea disolverei se atribuie ministrului presedinte din Pest'a. Ba se dice, ca asupra ministerului imperialu de resbelu a avutu împregiurarea acest'a o influența supridietorie. Mai departe diferescu și în privința procederei opiniunile, pentru ca, pre cându diuariele unguresci din Pest'a saluta „inceputul“ deslegării acestei „cestiuni adioase“, în Vien'a opinieza, și încă diuarie, de cari putem presupune cu tota siguranța ca stau aprôpe de regimu, ca dăca se disolvă confiniile, sa se disolvă dintr'odata tôte. Totu în privința acest'a ne spune „Osten“ ca se astepta la Vien'a o deputatiune carea va protestă în modulu celu mai energetic în contra ori căruu felu de încorporare, vina acest'a din parte magiara s'eu crotata. Astfelu de idei nutritu în sinulu confiniilor se vede ca suntu cunoscutu la Vien'a și se spune, ca nu au lipsitu de a li se vedé și pâna acum împresiunea facuta acolo și încă chiaru în cercurile curtii.

Partid'a națională cehică din Boemi'a, dăca suntu telegramele din Prag'a adeverate, incepe a fi parasita de clericali și feudali. Urmările mai de parte ne voru arată dăca este asiă. Declarațiunea ce o face partid'a de a se învoi la unu parlamentu centralu, dăca va consimți la acest'a și Ungari'a și Croația, pastrându autonomi'a regatului, pare unu pasu cătra concessiuni cu starea presenta a lucrurilor.

Imperatul Napoleon III, în diu'a de 15 August., carea este totu odatu a sut'a aniversaria dela nascerea lui Napoleon I. a emis o amnestia generală pentru toti judecătii pâna în acea di și pentru acei ce suntu amenințati de judecata în urm'a vre unor crime s'eu delictu politice; pentru afaceri de presa; pentru delictu și transgressiuni în adunări publice și coalitiuni; în afaceri vamali etc., afara de crimele și delictu ordinariu. Ceea ce încă e de însemnatu la decretulu care cuprinde amnestia celorlu de mai susu este, ca pôrtă contrasemnatu'a tuturor ministrilor. Alte decrete se referescu la armata, la flota. Unele grupe de desertori (fugari) și de acei cu purtări rele se agratiăza de totu. Altora li se pune unu terminu corespondentiu spre a se puté reintôrce. Mai publica diuarulu oficiale și altu decretu, prin care se introduce contrasemnatura la decretele prin cari se convôca senatul, corpulu legislativu s. alt.; asemenea se publica și mai multe denumiri în legiunea de onore.

Aru eugetă cineva ca actele aceste de gratia ale imperatului Napoleon au produsu unu entusiasmu generalu, inse nu e asiă. Diuariele opusetiunei franceze se impartu în două categorii, unele saluta evenimentulu dreptu de unu inceputu a unei ere noue constitutionali în Franci'a, altele privescu în acestu evenimentu o slabiciune.

Se dice ca în loculu maresialulu Niel va veni la ministerulu de resbelu maresialulu Mac-Mahon, iera altii dicu ca generalulu Leboeuf.

Opusetiunea din Romani'a anunțiasă, ca între guvernulu de acolo și alu Austro-Ungariei s'au în-

cheiatu tratate de stradițiune la casuri cându criminalii de acolo voru fi fugitu încôce și vice-versa. „Adunarea națională“ e în pusetiune de a deminti scirea acest'a. — Agentulu Romaniiei pentru Vien'a, Berlinu și St. Petersburgu și a datu demisiunea, carea pâna acum încă nu e primita. Asemenea scire s'a răspanditu și despre dlu Dim. Sturza agentulu românulu dela Constantinopole

Delegatiunea senatului imperialu.

(Urmare din sied. din 9 Aug.)

Dr. Sturm: Intrandu în desbateru, trebuie sa facu mai înainte de tôte pentru mine și pentru amicii mei germani unu apelu la patriotismulu austriacu, ce trebuie sa însufletiescă pre fia-care reprezentante alu poporulu și sciu ca-lu și însufletiesce. Dăca afla cine-va lucru cuviinciosu, a atacă prin ômeni platiți din fondulu de dispozițiune, pre unii delegati din partea opusetiunei, și a face patriotismulu loru suspiciosu, facea trêca ducă-se; inse aici în acest'a sala nu trebuie sa credă nimenea, ca suntu pentru o astfelu de politica, care vatema cum-va demnitatea și onôrea patriei nôtstre celei atatu de scumpe, o atare politica nu a spriginutu nici unulu din amicii mei, și eu nu-su acela, carele sa o spriginiescă.

Noi de presentu nu ceremu o alipire de Germani'a, nici o legatura mai strinsa cu Germani'a, ci ceremu numai o pace adeverate și sincera cu Germani'a, dăca cum corespunde nu numai intereselor austriacilor germani, ci intereselor tuturor popôrelor din Austri'a. A trecut acele tempuri, în cari numai singuri ministrii purtau politica. De-si dăca dinasti'a Prussiei are placere a merge mâna în mâna cu Russi'a, scimu, ca poporulu prussianu e fôrte contrariu unei alianțe cu Russi'a, și chiaru ministrulu Prussiei, alu căruu Cesarismu se pôte cunôsce astadi din mai multe împregiurări, a trebuitu sa o marturisiescă de repetite ori, ca alianța cu Russi'a e în contra vointiei populațiunei prussiane.

Noi de Russi'a, de carea s'a pomenitu mai de multe ori, nu avemu a ne teme, dăca vomu fi aliatu și în amicitia cu Germani'a, ci din contra, dăca ne vomu alatură lângă Franci'a, silimu pre Prussia a se aliă cu Russi'a.

Vorbitoriulu se indoiesce, dăca, dăca cum s'a spusu, Prussia nu aru voi sa se impace, și se încerca a dá publicatiuniloru oficiose ale Prussiei o colóre mai fromôsă.

Amu cetitu în dilele acestea, continua elu, intr'unu diuaru oficiosu, ca Austri'a n'a încetatu nici odatu de a fi țiera germana și de aceea nu se pôte presupune de noi, ca vomu favorî supremati'a Prussiei în Germani'a. Acest'a nu crede nimenea, ca o aru face regimulu, din contra, noi ceremu că regimulu se sustiena status quo, inse în amicitia; pentru ca unde sa ésta cu politica statulu quo de acum? Ea ne va instraină cu tempulu, nu numai de guvernele germane, ci și de poporulu germanu, și s'eu va trebui, sa încetăm, de a fi germani s'eu că nise copii nefericiti vomu aduce regimulu în perplexități fatale.

De nimic'a nu me ferescu mai tare, decâtu, a atacă cum-va onorat'a persôna a ministrului comunu de esterne, nici odatu nu mi-a trecut prin minte, de a me indoî despre eugetele cele loiale ale Escelentiei seale, ci voiamu numai, sa aretu o cuprindere a situațiunei diferite de a sea, și sa-mi esprimu dorința, că Austri'a sa se lase de politica de cabinetu și sa trêca la politica de interese.

Delegatul Dr. Kaiser dice între altele, ca desvoltarea în Germani'a nu e gat'a, ci e încă în crescere și e detori'a nôtstra a ajută acest'a cre-

scere, că sa fia o desvoltare germana, iera nu, că sa fia o desvoltare spre marirea puterei prussiane.

Delegatul Dr. d. Figuly dice între altele, ca politica popôrelor nu e alta, decâtu pace, progresu, bunastare, umanitate și împretinire a tuturor cetățienilor din statu, fia de ori-ce limba și naționalitate; căci popôrele nu au ura unulu contra celuilaltu, suntu atitiate la ura și acum se vedu rodurile cele triste.

De aceea recomanda dlui cancelariu imperialu politica, ce o cere mai întâiu binele popôrelor. (Aplause.)

Delegatul profesorulu Dr. Neumann între altele dice: ca pre lângă tôte tractatele diplomatice (dela Prag'a) cele noue milioane de germani, cari formăza simburile populațiunei din Austri'a, nu se voru puté scôte din Germani'a.

Li se impută germaniloru, ca umbla dăca suprematia, dăca cautandu cine-va la purtarea fatia cu germanii din Prag'a, Laibach și în alte locuri, acest'a imputare suna mai multu că ironia decâtu serioșitate.

Limbajulu cancelariulu imperialu în depesiele adresate la Berlinu lu află vorbitoriulu cu totulu pre finu și moderatu, aru fi pofita sa fia mai grosolanu. (Claritate.)

Delegatul cavalerulu de Arnetz prin presentia solulu Prussianu în Vien'a, a bar. de Werther, n'a voit u se demustreze neaplecarea Prussiei spre împaciurea, dăca cum l'a întielesu Dnu Dr. Sturm, ci aplecarea Austriiei spre împaciurea.

Delegatul deputatu Helfferstorfer încă e de parerea unu antevorbitorulu, de a observă guvernulu fatia cu Rom'a o politica blândă; ce se țiene de Germani'a deosebesco politice blândă și Prussia. Arata din istoria, ca Prussia nice odatu n'a fostu aliatu sinceru alu Austriiei, fâra numai cându a avutu lipsa de ajutorulu ei, totusi sa se întreținea o politica amicabile fatia cu acest'a țiera, pâna va arată sinceritate, dăca Austri'a se nu umble dăca amicitia ei în modu dejositoriu.

Cu tôte ca prin pacea dela Prag'a s'a taiatu amesteculu Austriiei în Germani'a, totusi legatur'a spirituale a ramasu, la care se va adange de sine și cea esterna, formale

Austri'a nu are de a urmă fâra o politica de pace inafara și în launtru. De s'aru aliă Austri'a cu Prussia, s'eu cu Franci'a, resbelulu aru fi gat'a; de aceea sa nu se alieze cu nice un'a, ci sa-si caute de interesele seale. (Aplause.)

Cancelariulu imperialu contele Boust: detori'a, ce amu de a participă la desbateru de astadi, mi apore la prim'a vedere a fi de unu modu neobicitu. Unu ministru trebuie sa fie pregatitu de regula pentru atacuri, ce-i provinu, cându face propuneri unu corpulu de representanti, Mi se pare, ca objectiunile, ce amu ale combate astadi, suntu de aceea, care suntu totudéun'a urmările, că sa nu dicu togmai echoulu atacuriloru éscate în afara.

Multiamescu din inima acelor'a, cari au vorbitu pentru mine, dar de asemenea multiamescu și acelor'a, cari mi dau ocașione, de a me rectifică. Mi cunoscu pre bine responsabilitatea mea, decâtu sa me indestulezu cu increderea, ca majoritatea acestei inalte adunări nu mi va denegă concessiunile cerute și nu mi va detrage pôte nice increderea sea. Mi țienu de strieta detorința, de a înfruntă tôte neliniscirile neintemeiate. Acest'a va fi detorința mea: me voi silă a aduce preste totu lucrurile la privire liniscita și nepartinițore, și de mi va succede acest'a, voru perî de sine unele singularități conturbatôre, cari mi se pusera în cale în cele din urma și care a le ilustră mai de aprôpe nu mi pare nice în folosulu lucrului, nice pre cuviinciosu pentru demnitatea desbaterii.

Nu se p^ote deneg^á, ca delegatiunile s'au adunatu sub impregiur^ári, in cari nu se ivescu nici unu feliu de incurcaturⁱ dinafara. Unic^a cestiune, care fára causa li se pare^a la cáti^va dintre politici unu norisioru negru, adeca diferenti^a belgic^a-francez^a, s'a domolitu in linisee si de atuncea n'amu mai avutu alta incurcatura nou^a.

Contele Beust trece la cartea rosia, amintesce despre acordulu generale, cu care s'a primitu acésta si se mira cu dreptu de insultele, ce i s'a aratatu din unele párti. Intre altele dice: „Pentru ce nu se intempla asemenea cu cartea venata din Angli^a? Pentru ce nu se intempla, cá la estrea unui tomu nou se strabata unu strigatu sgomotosu in lume, cá cându s'aru fi aratatu pre acele locuri unu omu periculosu, care trebue persecutatu? (Iaritate.) Dá, dicu unii, ca cartea venata e altu-ceva. Acésta sum resolutu a o combate. Cártile vinete engleze nu crutia, ba adesea contienu atacurile cele mai grele.

Form^a, dupa cum dísei, nu p^ote fi, cáci credu ca depesiele nóstre n'au mai putiena finéti^a in forma si blandetie in espressiuni, cá cele engleze. Asiá dara care este causa, de cártiei venete engleze se da buna pace? Caus^a e simpla aceea, ca se scie, ca parlamentulu englezu cere cartea venata si ca regimulu nu se cugeta, si nici ca p^ote cugetá la aceea, cá sa-o sisteze; cându va fi láti^ta acésta cunoscintia si la noi mai tare, atunci, — fiti asigurati — ca se voru lasá ómenii de cugetulu, de a ne luá in nume de reu cartea rosia, si spre acésta numai — o sciu — suntu intentionate tóte atacurile.

Domniloru! A trebuitu sa facu acésta digressiune, pentru cá sa dau respunsulu la multe atacuri, ce s'au audítu astadi, cari dovedescu nemul^tiamire si nelinisee din cauza ca amu venitu in atingere neplacuta cu unu regimu strainu. Acésta, domniloru, nu se p^ote incungiur^á. Déca dicu cátra cineva, ca sa mérga afara prin mediulocu multimei, si se lovesce ici colea de cineva, e pré mare pretensiune, a cere, cá sa se misce si acolo cá intr'unu salonu. Asiá este si consecuinti^a publicitáti^e. Déca voimu publicitatea, trebue sa suferim^u si consecuintiele ei. Eu din parte-mi o facu acésta fórté bucuros, dar cugetu si la aceea, ca consecuintiele publicitáti^e se voru luá in considerare la judecarea despre consecuintiele cártiei rosie. Ba mergu inca si mai departe.

Pracs^a cártiloru rosie — iau aici espressiunea in genere, colórea n'are de a face nemica — aru putea se delature neintielegeri, si sa aduca intielegeri, déca aru aflá o primire mai estinsa. S'a recunoscutu adesea, ca pentru pressa nu este correctivu mai bunu decátu tribun^a parlamentare, de asemenea sum si eu de parere, ca cartea rosia — vorbescu aici totu despre genu si nu despre specie — aru puté deveni fórté lesne o tribuna diplomatica, carea aru fi asemenea unu correctivu fórté bunu pentru polemic^a diuaristica in politic^a esterna. Pentru ce nu p^ote fi, si pentru ce nu se p^ote intempla, cá in contra unei depesie, a cárei efepturi suntu combatute, sa se aduca contra-argumente prin o alta depesia, ce se va dá asemenea publicitáti^e? Pentru esem^{pl}u aducu inainte o depesia, ce aparú in cartea rosia din urma si dete ansa la multa vorbire. A fostu o depesia indreptata cátra ambasada nóstra din Londonu si in care se dice, ca ne-amu simti fórté fericiti si ne-amu bucurá fórté multu, de a merge pre o cale cu Prussi^a in cestiunile orientale. Acum sa ne cugetámu, ca aru fi urmatu unu respunsu la acésta depesia in modu diplomaticu; firesce ca acestu respunsu nu aru fi pututu fi conceputu intr'unu stilu óresi-care oficiosu, cându aru fi sunatu cam in chipulu urmatoriu: In nr. 2 a asiá numitei cárti rosie se afla o depesia cátra ambasadorulu austriacu din Londonu, in care se afirma, ca Prussi^a se propune Austriei in Orientu.

„Póte e cunoscutu, ca cancelariulu imperialu nlu Austriei pre cându erá ministru in Sacson^a, s'a destinsu de repetite ori prin cugete ostile fatia cu Prussi^a. Placerea acestui barbatu, de a se ocupá de tóte si de a serie multu i daschide pre terenulu acest^a unu câmpu roditoriu pentru activitatea sea; afara de acésta e, dupa cum se scie, o códa a cabinetulu francezu si de aceea nu trebue, alt^a decátu sa se scie acésta si indata acea afirmare se nimicesce si depesia apare ceea ce este, adeca o intriga.“

In modulu acest^a nu p^ote suná nice decum depesi^a; dara de aru fi mai moderata, de s'aru

demustrá, ca parerea regimulu din partea acésta nu e intemeiata, atunci ministru, informatu mai bine de siguru aru putea recunósce erórea si vorbirea in foile publice aru fi fára patima si drépta si prin acésta aru contribuí la intielegere, in locu de a o ingreuiá, cum se intempla acum^a. Si déca intr'adeveru se aru teme cineva de a pasi pre calea unei procederi contradictorie, atunci aru fi totodé un^a posibilu, de a se esplicá pre cale diplomatica, in locu de a se dusimaní pre cea publicistica.

Aducu numai aminte, ca intr'o depesia in a dóu^a carté rosia se afla unu locu, carele a fostu fórté necomodu si fórté neplacutu pentru unu regimu, cu care de atuncea amu intratu in relatiunile cele mai amicabile si mai intime.

Se escá o cérta epistolarie care mediulócí o intielegere pacifica si nabusi unu resbelu diuaristicu. Potu adauge, ca acésta procedere, dupa cum a fostu observata, a conferitu multu la cástigarea acelor relatiuni intime si bune, in care stámu de atuncea cu regimulu acésta. Pentru ce óre, intrébu acum^a, nu s'a pututu urmá asfelu si in alte párti?

Vorbitoriulu trece lá alte „nelinisciri“, cari le tiene de o insemnatate mai seriósá; aceste nelinisciri suntu impreunate cu c u p r i n s u l u cártiei rosie.

Potu amintí inca odata, dice elu, ca si cartea rosia a trei^a a facutu o impressiune liniscitóre, si ca opiniunea publica, dupa cum s'a aratatu in o parte mare a pressei europene, a fostu aceea, ca intr'ans^a se afla o politica adeverata de pace. Acésta inse nu me p^ote impede^á, de a nu satisfice contra-observatiuniloru acelor^a, ce se facura de atuncea. Aceste observatiuni suntu de trei feliori, adeca, voru a aflá: amestecu nefolositoriu in afacerile germáne, o deosebita inclinare spre Franci^a si deosebita instreinare de Prussi^a.

Asiá dara, domniloru, ce se atinge mai inteiu de amestecarea in afacerile germáne, trebue sa marturisescu, ca nu sciu, cum se p^ote argumentá acésta imputare, ce s'a facutu astadi de repetite ori, prin documente din cartea rosia. Dreptu ánsa la acésta nu potu aflá fára numai depesi^a tramisa la München si Stuttgart. Dar ai crede, ca e imposibilu, de a formulá infrenarea mai chiaru si mai hotaritu, de cum se facu in depesi^a aceea. Pacea dela Prag^a si formarea unei confederatiuni de Sudu, ce se deduce din aceea-si, suntu tractate curatu numai din punctu de vedere de a sustiené pacea comuna. Nici unu cuventu nu se afla in trens^a, din care s'aru putea deduce o pressiune séu ceva feliu de amenintiare si trebue sa amintescu inca cu deosebire, ceea ce nu se p^ote cunósce din depesi^a presinta, ca o depesia de mai inainte din anulu 1867, la care se referesce césta presinta, a intónatu essressu, ca, déca guvernele Germaniei de Sudu aru hotari a incheiá o astfelu de federatiune, Austri^a nu va stá in nice o legatura si in nice o relatiune cu aceea-si. Acésta s'a facutu bine cunoscutu si intr'alte párti, stin Berlinu, si marturisescu sinceru, de-si nu voiu sa vorbescu iéra-si despre o prevenire séu neprevenire, ca indemnárele, ce le amu facutu in interesulu pácei a remasu fára nice unu respunsu; acésta firesce ca ne au adusu la cugetulu, ca acolo nu suntu ómenii aplecati, de a se pune in intielegere cu noi.

Dar intrebu, ca unde sa se caute amesteculu in afacerile germáne? Ori ca e depesi^a tramisa la Dresd^a?

Domniloru! Marturisescu sinceru, ca déca o insciintiare, ce o tramitému unui regimu germánu, spre acelu scopu, cá sa-i dámu deslustre despre unu pasu facutu de noi insine, dá, déca acésta se privesce de amestecu, atunci intr'adeveru, ca nu sciu, de ce sa nu ne tememu din tóte ce le-amu facutu, déca nu ne vomu inchiá deadreptulu frontariele de cátra Germani^a.

Dar inca o intrebare: Este regimulu e. si r., e cumva cancelariulu imperialu, care a conchiematu la Vien^a serbarea puscariloru germáni, congresulu germánu pentru drumulu de feru si adunarea diurnalistiloru germáni, si facut^a amu noi aicea incercári, spre a face propaganda in Germani^a? E fórté comodu, a te tienea de unulu, cându nu poti veni la cale cu mai multi. (strigári: Fórté bine!)

Veri-care politicu nepartitoriu va dice, ca Austri^a prin pusetiunea, ce i s'a datu prin pacea dela Prag^a, a cástigatu libertatea, de a incheiá ali-

antie cu cine va voi si de a luá in considerare la acésta numai interesele séle proprii. Dara nu! Cáci audi dintr'o parte: Bine, insa cu Franci^a nu ti este iertatu a te aliá; altii dicu: Cu Russi^a nu ti este iertatu a face aliantia. Domniloru! acésta e contradicere, ce firesce si afla resolverea sea simpla intr'o tesa, care adesea se adauge in tacere: Austri^a sa nu se ocupe cu Germani^a ci sa astepte — pána — ce Germani^a se va ocupá cu Austri^a.

Acésta p^ote fi o politica germána in Austri^a, o politica austriaca nu e, si eu sum chiematu a face numai politica austriaca. (strigári: Fórté bine!)

Unu pré onoratu vorbitoriu, bar. Weichs, dise in tonu mai amenintatoriu, ca reimpreunarea trebue sa se ajunga prin fortia. Daru déca se va urmá politic^a, ce o arata, atunci nu mai e de lipsa acésta opintire mare.

Onoratuulu delegatu, contele Spiegel, pasi asemenea pre câmpulu acésta fórté delicatu alu aliantiloru, si dupa cum desaprobéza cu resolutiune unele tendintie si planuri, despre cari lu potu asigurá, ca nu suntu canoscute nice regimulu c. si r., asiá pre de alta parte nu se invoí cu politic^a, de mana libera.

Despre aliantie se p^ote vorbi firesce fórté multu si intielegu pré bine, ca cugetulu, ce obvine asiá de adese ori: „ca Prussi^a e aliatulu celu naturalu alu Austriei, sa ne lipsimu de ori-ce legatura cu Germani^a, si Prussi^a, resp. Germani^a va fi aliatulu nostru in Orientu“, acestu cugetu dicu e fórté frumosu in idea, si nu me indoiescu despre bun^a vointia, nici me indoiescu ca din ceea-lalta parte n'aru puté da mán^a; dar o astfelu de constelatiune se forméza incetu, si pána un^a alta intrevinu momente, ce nu le putemu prevedé.

In Orientu avemu acum — acésta trebue sa o marturissimu sinceru — pre Franci^a cá amica fórté buna. Déca lucrámu bine, cându ni-o instreinámu pre acésta logmai acolo, unde avemu lipsa de ea, e o intrebare seriósá si de asemenea e inca nerepsunsa intrebarea, déca lucrurile in Germani^a voru fi astfelu pre acestu timp, cându vomu avé lipsa de Germani^a, cá sa ne póta face servitiile, ce asseptámu dela dens^a.

Credu asiá dara ca tóte consideratiunile on. d. antevorbitoriu, de care facu amintire, trebue sa duca la convingerea, ca politic^a de mana libera, pre lángu daunele se se si are si folósele se se.

Vinu acum^a la sciut^a inclinare cátra Franci^a. Domniloru — pentru ce sa negu — ne aflámu in relatiuni fórté bune si amicabile cu regimulu francezu, si pentru ce sa nu fie acésta? Franci^a in decursulu aniloru din urma ne-a datu de repetite ori dovedi despre buna vointi^a sea cea sincera, ea a statu pre partea nóstra in mai multe locuri si cestiuni si ne a facutu servitii bune. Sa nu dica cumva alte regime, ca si noi o amu si facut^a acésta, de ni s'aru fi datu ocaziune. Noi nu amu umblatu dupa ajutoriu din partea Franciei, intre regime mari se o f e r a servitiile cele bune, dara nu se ceru (Strigári: Fórté bine!)

Dara acésta buna intielegere, despre care vorbescu, nu e marginita numai pre lángu o comunicatiune amicabile a ambelor cabinetu, ea e basata essentialmente pre simpatihie populari. In Franci^a se nutrescu acum — trebue sa recunóschemu acésta — simpatihii sincere pentru tóte popórele Austro-Ungariei, fia acelea germáne, magiare ori slave, pentru ca se tienu de Austri^a, nu dóra cându pentru unele, cându pentru altele, dupa cum acelea dau se intielega, ca voru a se desbiná de Austri^a. (Fórté bine!) Austro Ungari^a se afla intr'unu procesu mare de regeneratiune. Noi nu cunóschemu alta politica, decátu ca oferim^u acelor^a, cari privescu acestu procesu cu simpatihii si-si arata prin fapta aceste simpatihii, le oferim^u o stringere de mán^a caldurósa; o mán^a rece nu se p^ote intalni cu a nóstra. (Aplause.)

(Va urmá.)

Activitatea preotuluⁱ in viéti^a publica.

C o h a l m u 2 Aug. 1869.

Venindu la o atare cestiune, credu a fi bine, cá mai inainte de tóte, sa se dea o chiarificatiune asup^ra demnitáti^e preotiesci, pre care cá pre o taina privindu-o inca dela intemeierea ei, aflámu ca a fostu si este: un^a dintre cele mai onorifice, mai sánte, si cu mai mare influentia in viéti^a popóreloru. De argumentu acestei asertiuni ne servesce istori^a universalé eclesiastica. — Insa o

atare dignitate este împreunată totu odata și cu cele mai mari greutăți, de unde apoi cu dreptul urmăza aceea dăcere a S. Grigoriu Cuventoriului de Dumnedieu: „ca a scî preotulu cum se cuvine, se pastreze și se îndrepteze bine turm'a incredințiată lui, este invetiatur'a tuturor invetiaturilor, și maiestri'a cea pré înaltă.“ Că sa nu me lasu chiaru pre terenulu teologicu, nefindu-mi nici scopulu acest'a, ci că sa satisfac încātu-va și după impregiurări numai punctului de manecare, trecu cu totulu aceea ce privesce activitatea preotului în biserică, și vinu la activitatea lui afara de biserică seu mai bine dîsu, în vieti'a publică, și care este o urmare consecventa a celei dintăiu, de ôre-ce activitatea preotului nu se pôte privi din altu punctu de vedere, decâtu din acelu bisericescu, aducendu însulu oficiulu lui acêsta impregiurare cu sine.

Cându considerăm inșă acêst'a a două impregiurare, adeca activitatea preotului în vieti'a publică, și acêst'a facendu-o, cu privire la noi, la biserică noastră, privindu referințele trecutului în care a statu biserică, și privindu acelu referințiu în care a trairu poporul nostru; atunci vomu vedé, ca o atare activitate a preotului a fostu mai cu totulu neglesă. Dăm inșă ôresi-care escusare acelu tempuri de trist'a memoria, în care nu ne mai aflăm astăzi chiaru că atunci, cându poporul nostru împreună cu conducătorii sei eră silitu asiă dicendu categorice a vietii amesuratu arbitriului streinu, — nefindu nici vorba despre exercitarea vre-unui dreptu ce-i competea. Urme de acelea triste potu dice, ca mai vedem înca pâna astăzi, încātu la multe casuri deca ne-amu pune sa le enărăm în detaliurile lor s'aru pareă potrivite cuvintele poetului: „Infandum regina iubes renovare dolorem“ — de ôre-ce înca pâna astăzi mai sangeréza poporul nostru de rane vechi, suferite de prin seculi.

Inșă pre lângă tôte acele suferințe, scôl'a și biserică noastră n'a lipsitu nici odata totalminte de a nu-si avé și conducătorii sei demni și zelosi, cari n'au încetatu nici odata de a lucra și si nôpte în folosulu aceluor'a. Sa luăm numai tempulu de 20 ani încôce, și sa vedem punctulu unde s'a aflatu înainte de acêst'a scôl'a și biserică noastră; și apoi ierasi sa privim tempulu de atunci încôce pâna în tempulu presente, și îndata din asta comparatiune vomu vedé lesne, ce înaintare au facutu românii în tempu de două-dieci ani, cându alte națiuni au trebuit se lucre seculi.

Eu atribuiu rezultatulu acêst'a curatu numai barbatiloru aceluor'a, cari cu deosebire s'au luptatu cu tóta resignatiunea pentru scôlă și biserică și prin urmare și pentru binele națiunii. Că pretutindenea și că totu-deună asiă și la noi, și cu deosebire în comunele nôstre, scôl'a și biserică suntu singurele mijloce, de a puté nobilită tinerimea cea eroda, că cu tempu se pôte deveni din acêst'a parinti conscientiosi a unei familie, și totu odata individi activi și folositori societății omenesci.

Inșă deca scôl'a și biserică suntu singurele mijloce pentru cultura; deca scôl'a și biserică stau astăzi pre unu terenu mai liberu, de cum au statu pâna acum; deca cerculu de activitate în launtrolu acestor'a este mai largu și mai securu; deca cu totu dreptulu se pretinde, că și înaintea poporului preste totu sa-si ia unu sboru mai mare; apoi trebuie se pretendem, că și individiu competentu de a lucra în acêst'a sferă se corespundă mai multu recerintielor tempului în care traimu. Ieră apoi dreptulu aceluor'a ca atari individi în genere luându-se, mai multu seu mai puțin și corespundă aceluor'a recerintie, acestu dreptu nu-lu pôte derogă nimenea, cu ôresi-cari esceptiuni totusi, — pentru ca nici o regula fără abatere, care înca cu tempu sperăm, ca se voru emendă inșă numai asiă se voru puté pre deplinu emendă, cându se va regulă după impregiurări numărulu aceluor'a individi în scôlă și biserică, cari de multe ori, optima fide, nu potu corespunde recerintielor temporele și locale. Ne mangaiăm inșă și în privința acêst'a, de ôre-ce acêst'a impregiurare înca nu e pusă la o parte, ba din contră e pusă și este de a se pune în lucrare pre acolo, pre unde numai se pôte, și în tempulu acêst'a sperăm, ca și acelea putiene esceptiuni se voru puté emendă. În consecventa logică cu cele predise aru urmă că unu principiu: „ca delă unu preotu, delă unu invetiaturu se recere aceea calificatiune, care se fia conformă mai întâiu tempului în care trairesce, ieră apoi și unu puțin se fia corespundentă impregiurării locale, unde elu funcționéza ca atare.

De multe ori oficiulu preotului este de o atare natură, încātu vine nu a rare ori în coatingere p. e. cu judecatori'a civile, precum e sciutu, unde elu are de a representă cause bisericesci și scolare, și totodata a aperi dreptulu acestor'a de unde apoi mi s'a și datu ocaziune de a vedé, ca acolo unde preotulu scie pasi energiosu și securu în atari afaceri, pôte sa-si castige dreptulu aceluor'a ce compete scôlei și biserice; pre cându ierasi vedem pre de alta parte cum cause drepte se perdu, cum multe bunuri se folosescu de streini numai din causă nesciintiei invetiaturilor și cu deosebire a preotiloru, delă cari poporul astépta sa întrevina. Acolo unde suntu comune miste p. e. români și sasi, românii nu a rare ori suntu eschisi delă întrebuintiarea bonurilor comune. Unde inșă preotulu este adevératu conducătoriu alu poporului, acolo vedem, ca unu atare nu numai ca scie face întrebuintiare din acelu dreptu, ce compete scôlei și biserice, dară caută și alte mijloce, alte isvóre numai pentru înaintarea binelui comunu. Acêst'a asertiune o voi și motiva printr'unu esemplu. Este sciutu, ca invetiaturii nôstri cei mai multi și scotu salariulu lor de pre la ômenii comunei respective cu cari s'a tomnitu, și apoi ierasi este sciutu, ca cu câtu necasu platescu ômenii salariulu invetiaturului, cându vine tempulu platirei. Unii se escusa ca n'au bani la mâna, alții dîcu, ca de ce se plătésca, ca ei n'au avutu copii de scôlă, — ceea ce amu auditu însu-mi — ieră apoi necasulu și neplacerile ce întempina pre bietulu invetiaturu pâna-si scôte cu crucerulu unu salariu de 80—100 fl. v. a., acêst'a si-o pôte întipuri ori și cine. Sciu inșă preoti energiosi, cari ca adevérati pastori sufletesci, petronsi de chiamarea lor, interesandu-se de binele și prosperarea comunei sele, au cautatu mijloce de a evitá o atare sarcina împreunată cu cele mai mari neplaceri atātu pentru invetiaturu câtu și pentru poporu. Și cum? Intr'unu modu fôrte simplu. Prin colecte mai mici și alte mijloce de pre la respectivii individi ai comunei, — premergendu firesce preotulu cu fact'a și cu cuventulu — se formă din anu în anu din aceli bani dati cu interese unu capitalu ôresi-care, din care apoi în scurtu tempu se potu cumpéră nisce locuri pre sém'a scôlei, care în totu anulu se lucre de respectivii individi ai comunei, și cându vine tempulu de a se aduce fructele din câmpu se vendu, ieră banii se adanga la capitalu și se dau ierasi cu interesu, și astu-modu punendu-se acêst'a în pracsă nu demultu, în celu mai scurtu tempu se va puté plati unu invetiaturu din rentarea capitalului, și înca va fi bine salarisatu. Aru fi de doritu a se aplică și pre aiurea acestu modu de acuirare, unde ocupațiunea principale a clasei de individi e agricultur'a, pentru ca suntu comune, care cu atātu mai lesne aru puté face acêst'a, cu câtu ca pôte suntu și mai avute, decâtu comunele despre care vorbescu, și care pâna acum suntu două, n'a lipsitu inșă energiositatea conducătoriloru poporului. (Mi rezervu dreptulu inșă de a vorbi cu alta ocaziune mai specialu, despre crescerea aceluor'a capitale scolare). Suntu și alte multe mijloce, care nimenui nu-i suntu date asiă de bine spre dispuzitiune, că preotului unei comune a face buna întrebuintiare din ele. Vomu vedé mai departe ca într'o comună cu atari conducători zelosi, scôl'a n'a mai remasu aceea ce a fostu înainte cu atātu și atātu ani, ci vomu vedé zidiri nôue corespundentorie scopului; vomu vedé și alte multe reparaturi și lucruri nôue tienătorie de scôlă și biserică, care tôte suntu acele medie ce duc spre înaintarea și luminarea unui poporu. Cu dărere trebuie se marturisim inșă pre de alta parte, ca și astăzi mai vedem pre alocurea, cum mai totu ce se tiene de scôlă și biserică, a remasu totu în stadiulu acelu primitivu, în care s'a aflatu cu atâtea dieci de ani. Amu auditu pre unii invetiaturu plangendu-se directoriloru locali, ca le lipsesc o încapere potrivită fatia cu numărulu eleviloru, seu ca le lipsesc nisce scaune și table potrivite etc., care precum este sciutu, suntu de neîncungurată lipsa pentru înaintarea în invetiamentu. Și cându amu pune întrebarea, că cui sa se atribue o atare vina, poporului ca e înderețnicu, seu preotulu că directoru localu? eu la acêst'a cutescu a respunde cu tóta securitatea și fără lemeritate, luându asupra-mi responsabilitatea, ca o atare vina nu pôte sa se atribue poporului, ci preotului, pentru ca unu preotu, care corespunde pre deplinu misiunii sele, are totu-deună pre poporu la îndemâna, și pôte lucra cu elu aceea ce-i place și ce voiesce în marginile posibilității, pentru ca după principiulu celu filosoficu: „aceea

ce voiesce cine-va și pôte“ (? Red.) Și apoi nu mai încapă nici o îndoiéla, ca în poporul român pre lângă tôte apasările tempuriloru vitregi, s'a destepatatu totusi în elu schintea aceea eterna, care-i arată neîncetatu, ca scôl'a și numai scôl'a este acelu mijlocu, ce face pre omu de a fi în realitate omu, și că atare a puté vietii în societate cu ômenii. Din motivulu acêst'a apoi poporul nostru nu crutia nici o ostenéla pentru atari scopuri bisericesci și scolare, nu mai trebuie se fia cu zelu, de multe ori, și bine capacitată, sa i se arete lui chiaru și a priorii, aceea ce are de a face și scopulu pentru ce. — Ômenii nôstri înca pâna astăzi tienu de unu lucru dejositoriu a dá pre vre-unulu dintre fiii sei, cari suntu 6—7 bă pôte și mai multi la numeru, de a invetiă și ôresi-care meseria; ci mai bine i tienu pre toti la côrnelu plugului, și apoi ce proprietari are se ieră din toti acêst'a se pôte calculă lesne, impartindu-se biat'a averea aceea în atâtea și atâtea părți. Acêst'a înca este unu rev, ce provine mai cu sêma ierasi din nedestul'a capacitate a poporului, pentru ca și în privința acêst'a într'o comună nu este altulu mai competentu de a capacitată și îndemná pre poporu decâtu preotulu, ba potu dice ca și invetiaturulu.

Din cele predise s'aru puté încātu-va vedé ca activitatea preotului trebuie se fia asiă dicendu o activitate o m n i l a t e r a l e, într'atâtea câtu i compete sfer'a lor de activitate în scôlă și biserică; se nu pârda nici odata din vedere misiunea aceea, pre câtu de sânta pre atātu totu odata și grea, de ôre-ce este sciutu, ca scopurile cele mari și sante se ajungu numai prin mare stradania, vietuindu în studiis laboribusque, pentru ca dice Horatiu: „Nil sine magno vita labore dedit mortalibus.“

Nic. D. M i r c e a,

Teol. abs. și Jur. a. III.

Varietăți.

** În Sebesiu se impartira în 10 Augustu st. n. interesele anului 1869 din capitalulu fondatiunii Eperjesy în părți egale între veduvele:

Rebecca Lange de confes. Augsb. Elisabetha Frank rom. cat. Mari'a Draghiciu gr-or. Mari'a Arionu Ienei gr. cat.

** Multe familii de Secui emigrare în Romani'a, parasindu-si vetrele acêst'a au fostu chemati a se asedia în Bihoru, au preferitu înse Romani'a.

** În lun'a lui Augustu va avea locu în Romani'a o inspectiune generale a armelor armatei. Pentru anulu 1869 suntu chemati sub stindardu 7,200 de recruti.

** Ministeriului românescu, de agricultura, negotiu și lucrări publice i s'a concésu unu creditu de 530,331 franci pentru liniea drumului de feru Giurgiu-Smurda și pentru punerea în activitate a liniei Bucuresti-Giurgiu, carea se va deschide cu 1 lui Octomvre.

** Ministeriului de resbelu rom. i s'a deschisu prin unu decretu alu principelui din 30 Iuliu unu creditu éstraordinariu de 52,379 franci, spte a plati Serbiei cele 20,179 de ocale și 275 dramuri de pravu de pusca, ce le a cumpératu în a. 1866.

** O nunta curiosă se celebră mai deună-dile în Szegedin. Mirés'a cea delicată eră o gigantă de trei mâji de usurica. Nohii au fostu un piticu de 2½ urme și 3 policari, și o Albina. Se întielege de sine, ca acêsta compositiune de ômeni éstraordinari a atrasu unu publicu mare la actulu cununii.

** Delă Almasiulu-mare tract. Geogianului II ni se scrie:

Inainte de acêst'a cu trei ani mutandu-se în comună noastră Almasiulu-mare, parochi'a Bradetu, unu jidovu cu socia cu totu, acelu a muritu, cându s'a implinitu anulu. Respectiv'a sea socia Ernestin'a, n'au voită a se mută din acêsta comună, ba înca pâna trairă sotulu respectivei și mai multu după aceea, că veduva, nu aretată mare aplecare spre creștinatate. Mai târziu inșă au dechiaratu seriosu înaintea creștiniloru, ca vrea a fi creștina de religiunea gr. or. — Stându totusi dubia, ca se pôte ori nu? acêsta scire veni la cunoscința subserisului, și întrebându-o deca e adevératu ori nu? mi-au marturisitu totu în întielesulu de mai susu. Deci în întielesulu S. Evangeliu amu întaritu și invetiaturu în credința, deslusindu-i legea creștinésca. Din acelu tempu a pornitu cu mai mare evlavie și rávna spre creștinismu, au urmatu cele prescise prin lege și au invetiaturu rugaciunile, porunciile și tainele. Și apoi în 18 Iuliu a. c. au primitu Tai-

n'a S. botezu, primindu numele Elen'a. Acésta fapta intru adeveru purcésa din simtire curata crestinésca, au produsu si intre cei'a-lalti poporeni placere si intarire mai mare cátra legea lor stramosiésca. Léra unu crestinu veduvu totu din acésta parochia, vedindu evlavii'a nóuei crestine, au cerulo de socia, cu carea s'au si conunatu dupa lege, observându-se tóte formalitátile prescise, cu care ocaziune mentiunat'a crestina Elen'a nu numai de paganismu s'au desbracatu, dara totu odata si hainele de mai inainte le-au lepadatu, imbiindu-se dintre crestinii fruntasi a-i daroi schimburi frumoase de haine romanesci, care sub forma de cinste le-au si primitu. **I o a n u O n i ' a**,
Parochiulu locului.

Consemnarea.

Objecteloru intrate la asociatiunea nationala aradana pentru cultor'a poporului románu, intru spriginirea sortitorei, filantropice care in folosulu fondului asociatiunei se arangéza pre 1 Sept. 1869 si adeca dela :

(Continuuro.)

71. Dn'a Elen'a Stop'a din Oradea-mare, dóue curele de nadragi brodarite cu girlanda de flori, mf. pr.

72. Dn'a Elen'a Bic'a nasc., Poinariu din Oradea-mare, unu servitiu de argentu pentru o persóna in etui.

73. Dn'a Ecaterin'a Neteu nasc. Bodea din Oradea-mare, unu requisitu de argintu pentru cusutu in etui cu oglinda.

74. Dn'a Sofi'a Zsiga din Oradea-mare, unu atramentariu de porcelanu auritu.

75. Dsiór'a Mari'a Poinariu din Oradea-mare, un'a caciula comota brodarita din lána de Berlinu cu unu ciucurelu din firu de argintu, mf. pr.

76. Dsiór'a Corneli'a Lazaru din Oradea-mare, un'a corfa de bilete cosuta din margele cu garnitura de atlasu, mf. pr.

Dsiór'a Veronic'a Gucionsey din Oradea-mare, unu aretatoriu pentru cárti de cetitu, brodaritu cu margele mf. pr.

78. Dsiór'a Gisel'a Bogdanu din St. Nicolau-mare, o perina de orologiu brodarita cu janiia pre moire albu mf. pr.

79. Dsiór'a Natali'a Bogdanu din St. Nicolau-mare, unu inelu pentru servetu brodaritu cu janiia pre moire albu, mf. pr.

80. Dn'a Angelin'a Dogariu nasc. Arcosi din Aradu, un'a tasa de lampa indrita din lána de Berlinu, mf. pr.

81. Dto. dto. un'a corfa de margele pentru ferésta mf. pr.

82. Dn'a Iuli'a Sierbanu nasc. Maniu, din B. Comlosiu, un'a perina de canapea brodarita, mf. pr.

83. Dsiór'a Aureli'a Neagoe din Mercina, unu scutu antiluminariu scobitu din lemn albu cu litere cosute in fire de aur mf. pr.

84. Dto. dto. o tasa de lampa brodarita si cosuta cu margele pre postavu rosu mf. pr.

85. Dto. un'a tirada, ce imaginéza unu cáne culcatu pre o perina de metasa mf. pr.

86. Dto. dto. o corfa de bilete brodarita cu metasa si margele si firu de aur, mf. pr.

87. Dsiórele Emili'a si Aureli'a Popoviciu din Comlosiu, (S. An'a vechiá) unu covoru lucrata in brodaritu, mf. pr.

88. Dsiór'a Eufrosin'a Andreeviciu din Caransebesiu, o perina de divanu, brodarita mf. pr.

89. Dsiór'a Elis'a Brancoviciu din Caransebesiu, o perina de divanu brodarita cu pantlica de catifea négra, mf. pr.

90. Dsiór'a Mari'a Popoviciu din Caransebesiu, o cotaritia de mésa lucrata din margele, mf. pr.

91. Dsiór'a Rosali'a Bihoiu din Caransebesiu, o cotaritia de parete, mf. pr.

92. Dn'a Solomi'a Banoviciu din Caransebesiu, o capitia comoda indrita din lána de Berlinu cu ciucurelu din fire de arg., mf. pr.

93. Dn'a Elen'a Dimitrieviciu din Caransebesiu, o tasa de lampa cu giurlanda de flori lucrata din lána de Berlinu, mf. pr.

94. Dn'a Iuliana Stoic'a din Caransebesiu, sie-se marare albe de pusunariu.

95. Dsiór'a Mari'a Dod'a din Caransebesiu, o cotaritia de mésa din margele, mf. pr.

96. Dsiór'a Mari'a Tienea din Caransebesiu, unu atarnagiu de orologiu, mf. pr.

97. Dn'a An'a Vasileviciu din Caransebesiu, unu rolu de acé brodarita din lána de Berlinu, mf. pr.

98. Dn'a Elisabet'a Peti'a din Caransebesiu, o parechia de papuci brodariti, mf. pr.

99. Dsiór'a Eufrosin'a Bon'a din Caransebesiu, o tasa de lampa indrita din lána de Berlinu, mf. pr.

100. Dsiór'a Aureli'a Neagu din Caransebesiu, o parechia de papuci brodariti din lána de Berlinu, mf. pr.

101. Dn'a Ecaterin'a Bon'a din Caransebesiu atarnagiu de orologiu, mf. pr.

(Va urmá.)

35—2 Concursu.

Amesuratu conclusului conferiatiei archidiece-sane de astadi, se deschide prin acést'a concursu pentru ocuparea urmatóreloru stipendii din fundatiunea archidiece-sana „Franciscu-Iosefina“:

- dóue stipendii de cáte 200 fl. v. a. pre anu, pentru doi tineri, cari aru dori a invetiá sciintiele tehnice, séu in rendulu alu doilea, cele filosofice naturali la o universitate in afara;
- unu stipendiu de 100 v. a. pentru unu juristu in patria;
- dóue stipendii de cáte 50 fl. v. a. pentru doi gimnasisti.

Doritorii, de a ocupá unulu séu altulu din acéste stipendii, cererile séle timbrate si prevediute cu atestatele scolastice, carte de botezu, de paupertate si de moralitate sa-le inainteze la efori'a subscrisa prin P. P. protopopi respectivi pána in 3/15 Sept. a. c. Sábiiu 3/15 Augustu 1869.

Efori'a archidiece-sana gr. or.

39—2 Concursu.

La scól'a populare elementare gr-or. din Helchii, a devenitu vacante postulu invetiatorescu, cu care este impreunatu unu salariu anuale de 168 fl. v. a. prelánga cuartiru liberu de locuinta.

Doritorii de a ocupá acésta statiune suntu pofiti, cá concursurile loru—inzestrate cu documentele inaltu prescise despre cualificatiunea si purtarea loru morale si politica, si adresate cátra Preaonotulu Scaunu protopopescu I-ii alu Brasiovului—sa le tramitia subscrisului comitetu parochiale, pána in 25 Augustu a. c.

Helchii in 30 Iuliu 1869.

Comitetulu parochiale alu

comunei gr-or. din Helchii.

Ioanne Craioveanu

Presiedinte.

(40—2) Concursu.

Devenindu posturile de invetiatori vacante la scótele populari greco-orientali din mai josu insemnatele comune, se eserie prin acést'a concursu pána la 22 Augustu a. c. cal. v. si anume:

- La Intorsur'a-Buzelui cu salariu de 100 fl. v. a. cuartiru liberu si lemne.
- La Sit'a-Buzeu cu salariu de 100 fl. v. a. cuartiru si lemne.
- La Vam'a Buzeului cu salariu de 80 fl. v. a. lemne si cuartiru.
- La Cernaatulu de josu cu salariu de 70 fl. v. a. in bani si bucate si cuartiru.
- La Nagy si Közép-Ajta cu salariu de 60 fl. v. a. in bani si bucate, si cuartiru.
- La Apati'a cu salariu de 60 fl. v. a. cuartiru si lemne.

Doritorii de a ocupá acéste statiuni, voru avé pre lánga dovedirea cualificárei recerute in studii si cantári, sa-si adreseze petitiunile bine instruate cátra subscrisulu inspectore district. de scóle.

Brasiovu, in 31 Iuliu 1869.

Ioanu Petricu,

Protopopu.

(23—2) Concursu.

Pentru ocuparea statiunilor vacante de invetiatori la scótele populare din comunele:

- Alba cu unu salariu de 200 fl. v. a. cuartiru si lemne de incalditu.
- Arad'a, cu salariu de 200 fl. v. a. cuartiru si lemne.
- Ponorelu, cu salariu de 160 fl. v. a. cuartiru si lemne.

Doritorii de a ocupá acéste statiuni au de a aterne pána la 20 Septembrie a. c. la inspectiunea scolare tractuale urmátorele documente:

- ca au absolvatu IV clase gimnasiale si cursulu pedagogicu séu clericale.
- ca au deplina cunoscintia despre cantárele, si tipiculu bisericeii, si
- ca au viétia morala nepatata. Cei mai cualificati voru avé preferintia.

Dela Inspectorulu tractualu alu Zlatnei de susu, Campeni, 31 Iuliu 1869.

Ioanu Patiti'a,

Protopopu.

Citatiune edictala.

Ioanu Dumitru absolutu de gimnasiulu micu románu din Brasiovu casatoritu cu Mari'a Lupu ambi gr. or. din Tiensulu románu, parasindu-si legiuit'a sea socia a pribegitu in Romani'a, se citeza cá in terminu de 6 luni sa se infatisieze la subscrisulu foru protopopescu, cá sa respunda la pár'a aster-nuta din partea sociei lui, cáci la din contra si fára de elu in intielesulu SS. canóne ale sánteii nóstre bisericeii se va dá otarire párei date asup'r'a densului.

Scaunulu protopopescu gr. or. alu Cohalmului.

Draosu, 5 Iuliu 1869.

Ioanu Iosifu,

Adm. prot.

(30—3)

Edictu.

Simeonu Giurgiu din Buciumu-Cerbu parasindu de unu tempu indelungatu pre legiuit'a sea socia Rafil'a Craciunu din Stanigi'a fára a se sci obicatiunea lui, este prin acést'a citatu cá in terminu de unu anu si o di dela datulu subsemnatu sa se infatisieze inaintea subscrisului foru matrimoniale; cáci la din contra si in absentia lui se va pertractá si decide — in sensulu S. S. canóne ale s. máiceii nóstre bisericeii románe gr. or. — procesulu divortiale incaminatu de socia lui.

Bradu, 31 Iuliu 1869.

Forulu matrimoniale gr. or. alu tractului Zandrului.

Moise Lazaru,

Protopopu.

(35—2)

EDICTU.

Comanulu Ioanu Cotorá din Resnari in scaunulu Sábiiului, care acum de doi ani (findu in procesu divortialu cu legiuit'a sea socia Stan'a nascuta Teodoru Crivetiu, totu din Resnari, si luándu actele procesuale cu sine,) cu necredintia parasindu-o pre acce, au pribegitu in lume, si dela pribegirea lui incóce, nu s'au mai audita nimic'a despre loculu aflárei densului, dreptu accea, se provóca, cá in terminu de unu anu si o di dela datulu de fatia, sa stea fatia la subsemnatulu foru protopopescu cu numit'a sea socia, cá sa arate caus'a parasirei patriei, si a sociei sele, cáci, la din contra, si in absentia densului, celea de otaritu in caus'a acést'a, la intielesulu canóneloru sánteii nóstre bisericeii gr-orientale, se voru otari.

Sábiiu, 1 Aug. 1869.

Scaunulu prot. gr. or. alu tract. Sábiiului alu II. Ioanu Pannoviciu, Protopopu.

(50—1) Edictu.

Georgiu Iui Petru Solomonu din Alamoru Comitatu Albei de josu, care de cinci ani de dile au parasitu cu necredintia pre legiuit'a sea socia Elisabet'a Iui Nicolae Bobesiu din Ogn'a, si nu s'au mai audita nimic'a despre loculu aflárei lui, se provóca cá in terminu de unu anu si o di sa se infatisieze cu socia sea la subsemnatulu foru protopopescu — si se arate caus'a pribegirei si parasirei sociei sele — séu in persóna, séu prin procuratoru, cáci la din contra si in absentia densului se va otari in caus'a loru dupa canónele sánteii nóstre bisericeii cele de lipsa.

Sábiiu, 1 Augustu 1869.

Scaunulu protopopescu gr. or. alu Mercurei. Petru Badila, Protopopu.

Burs'a de Vienn'a.

Din 8/20 Augustu 1869.

Metalicele 5%	63	Act. de creditu	311.80
Imprumut. nat. 5%	72	Argintulu	121.25
Actiile de banca	772	Galbinulu	5.93